

UZASADNIENIE

I. Z. wniosła pozew przeciwko Bankowi (...) SA w K., w którym domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z dnia 15 września 2009 roku nr (...) opatrzonego klauzulą wykonalności przez Sąd Rejonowy w Mikołowie w dniu 1 października 2009 roku w sprawie o sygnaturze akt I Co 1546/09 oraz o zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, przy czym reprezentujący powódkę pełnomocnik z urzędu złożył oświadczenie, iż koszty udzielonej powódce pomocy prawnej nie zostały przez nią pokryte w całości ani w części. Powódka wniosła o zwolnienie jej od kosztów sądowych. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, iż od wielu lat cierpi na chorobę psychiczną i od 2001 roku leczy się psychiatrycznie. Zaciągając zobowiązanie wobec pozwanego powódka znajdowała się w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji oraz wyrażenie woli, co czyni złożone przez nią oświadczenie nieważnym. Z tego względu tytuł wykonawczy powinien zostać pozbawiony wykonalności.

Postanowieniem z dnia 7 listopada 2014 roku zwolniono powódkę od kosztów sądowych oraz udzielono jej zabezpieczenia roszczenia (k. 48-49). Postanowieniem z dnia 21 stycznia 2015 roku sprawdzono wartość przedmiotu sporu i ustalono ją na kwotę 5447 zł (k. 60).

Pozwany Bank (...) SA w K. wniosł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu wskazując, iż oświadczenie woli powódki zawarcia umowy zostało złożone przez powódkę w dniu 13 października 2008 roku w stanie, który umożliwił jej świadome oraz swobodne podjęcie decyzji. Przed zawarciem umowy powódka przedstawiła bankowi szereg dokumentów, a następnie po zaciągnięciu zobowiązania dokonywała częściowej spłaty. Pozwany poparł zgłoszony przez powódkę wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego wskazując, iż jest to jedyny dowód pozwalający na ustalenie stanu psychicznego powódki w dacie zawierania umowy (odpowiedź na pozew k. 63 – 65).

Następujące okoliczności były między stronami bezsporne:

Powódka zawarła z poprzednikiem prawnym pozwanego (...) Bank SA umowę kredytu gotówkowego T. Kredyt, na podstawie której otrzymała kredyt w kwocie 2 880,26 zł. W dniu 15 września 2009 roku wierzyciel wystawił bankowy tytuł egzekucyjny opatrzone klauzulą wykonalności przez Sąd Rejonowy w Mikołowie w dniu 1 października 2010 roku, sygn. akt I Co 1546/09. Egzekucję na podstawie tego tytułu prowadzi najpierw Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zabrzcu M. K. (1), a następnie Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym Katowice – Zachód w Katowicach M. K. (2).

Jedyną sporną kwestią pozostawało to, czy w dniu zawarcia ww. umowy powódka znajdowała się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli oraz czy w tej dacie była dotknięta chorobą psychiczną. Na tą okoliczność Sąd dopuścił dowód (k. 141- 142) i akta skierował do biegłego W. F.. Biegły po przeanalizowaniu dokumentacji medycznej powódki i jej zbadaniu wskazał, iż powódka leczy się psychiatrycznie od ok. 15 lat, była wielokrotnie hospitalizowana psychiatrycznie, w tym w trybie art. 23 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego. U powódki rozpoznano nawracające i utrzymujące się stany depresyjne o charakterze apatyczno – abuliczno – astenicznym, labilność emocjonalną, stany napięcia, rozdrażnienia i niepokoju, stany lękowe, trudności z kontrolą emocji i impulsów. Powódka ma trudności z pełnieniem podstawnych ról życiowych, nie radzi sobie z załatwianiem spraw życiowych poza domem, spraw administracyjnych i finansowych. W momentach wzmożonego napięcia i niepokoju wykazuje tendencję do naużywania leków uspokajających, co skutkuje dalszym spowolnieniem psycho-motorycznym. Biorąc powyższe pod uwagę biegły stwierdził, iż z powodu stopnia nasilenia deficytów poznawczych, współwystępowania nasilonych zaburzeń afektywnych, występowania zaburzeń świadomości na podłożu organicznym, powódka w dniu 13 października 2008 roku znajdowała się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Powódka była w tej dacie dotknięta chorobą psychiczną – zespołem psychoorganicznym oraz organicznymi zaburzeniami afektywnymi (dowód: opinia biegłego z zakresu psychiatrii W. F. – k. 153-156).

Sposób uzasadnienia opisanej opinii tj. umotywowania postawionych przez biegłego wniosków, pozwolił na przejrzyste zapoznanie się Sądu z wyrażonym w niej stanowiskiem, a w konsekwencji zrozumienie argumentów wykazujących słuszność postawionych tez. Opinia jest oczywista i nie zawiera skomplikowanych ocen ani rozważań na wysokim stopniu abstrakcji. Przeprowadzona kontrola powyższej opinii pozwoliła na przyjęcie jej prawidłowości z punktu widzenia zasad logiki i doświadczenia życiowego. Twierdzenia biegłego poparte są bowiem logiczną, rzeczową i spójną argumentacją, pozwalającą na kontrolę zasadności jego stanowiska, a żadna ze stron nie zgłosiła zarzutów do opinii. Z tego względu Sąd uznał wnioski płynące z opinii biegłego za własne.

Sąd zważył, co następuje:

Pozew zasługuje w całości na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 840 § 1 pkt. 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście.

Powódka domagając się pozbawienia wykonalności w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności wskazywała na nieważność swojego oświadczenia woli złożonego przy zawieraniu umowy. Zgodnie z art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Ustawodawca sam wskazuje najbardziej typowe przykłady takich sytuacji jak choroba psychiczna, niedorozwój umysłowy albo inne, chociażby przemijające, zaburzenia czynności umysłowych.

Powołany przepis łączy nieważność złożonego oświadczenia woli z każdym stanem wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, jedynie przekładowo wymieniając przyczyn takich stanów. Przy tym stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli oraz stan wyłączający swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli to dwie różne podstawy ustalenia nieważności.

Definiując pojęcie stanu wyłączającego świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli należy – powołując się na liczne wypowiedzi Sądu Najwyższego – wskazać, iż jest to pojęcie, które „nie może być rozumiany dosłownie, wobec czego nie musi oznaczać całkowitego zniesienia świadomości i ustania czynności mózgu”. Wystarczy zatem istnienie takiego stanu, który oznacza „brak rozeznania, niemożność rozumienia posunięć własnych i posunięć innych osób oraz niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania. Stan taki musi przy tym wynikać z przyczyny wewnętrznej, a więc ze stanu, w jakim znajduje się osoba składająca oświadczenie woli, a nie z okoliczności zewnętrznych, w jakich osoba ta się znalazła.(...). Powzięcie decyzji i wyrażenie woli jest swobodne, gdy zarówno proces decyzyjny, jak i uzewnętrznienie woli nie zostały zakłócone przez destrukcyjne czynniki wynikające z właściwości psychiki czy procesu myślowego osoby składającej oświadczenie woli (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., sygn. akt: IV CSK 7/05, Lex, nr 180191, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 lipca 2010r., sygn. akt: II CSK 147/10. Lex 621139). Decydujące znaczenie ma zatem określenie stopnia zmniejszenia udziału świadomości w postępowaniu człowieka, stopnia zaburzenia czynności psychicznych w momencie składania oświadczenia woli.

Z kolei pojęcie „stan wyłączający swobodne powzięcie i oświadczenie woli” jest również szeroko opisywane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, gdzie sformułowano jego sposób rozumienia. Wskazuje się, iż musi być odniesione do stanu psychiki i intelektu osoby składającej oświadczenie woli. Oznacza to, że przyczyna wyłączająca swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli tkwić musi w samym oświadczającym, a nie w sytuacji zewnętrznej, w jakiej on działa. Okoliczności poza personalne nie mogą być brane pod uwagę. "[...] przyczyna wyłączająca swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli musi być umiejscowiona w samym podmiocie składającym oświadczenie woli, a nie w jakiejś sytuacji zewnętrznej, w jakiej ta osoba została postawiona [...]" (Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 1 lipca 1974 r., sygn. akt: III CRN 119/74, OSP 1976/2/30, z glosą A. Ciska, J. Kremisa, Palestra 1980/8-9/131).

Na podstawie przeprowadzonej opinii biegłego W. F. nie można było mieć wątpliwości, że w dniu zawierania z poprzednikiem prawnym pozwanego umowy kredytu powódka znajdowała się w stanie wyłączających świadomego podjęcie decyzji i jej wyrażenie, co było spowodowane jej chorobą psychiczną. Biegły stwierdził, iż z powodu stopnia nasilenia deficytów poznawczych, współwystępowania nasilonych zaburzeń afektywnych, występowania zaburzeń świadomości na podłożu organicznym, powódka w dniu 13 października 2008 roku znajdowała się w stanie wyłączających świadome lub swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Powódka była w tej dacie dotknięta chorobą psychiczną – zespołem psychoorganicznym oraz organicznymi zaburzeniami afektywnymi.

Z tego względu żądanie pozwu zasługiwało na uwzględnienie w całości.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi w całości pozwanego. Zgodnie z § 2 ust.3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. w Dz. U. z 2013 roku, ;poz. 490 z późn. zm.) w sprawach, w których strona korzysta z pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, opłaty, o których mowa w ust. 1, sąd podwyższa o stawkę podatku od towarów i usług przewidzianą dla tego rodzaju czynności w przepisach o podatku od towarów i usług, obowiązującą w dniu orzekania o tych opłatach.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. w Dz. U z 2010 r., nr 90, poz. 594 z późn. zm.) w związku z art. 98 k.p.c. nakazano pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa opłatę od pozwu.

ZARZĄDZENIE

1. Odnotować w rep. C;
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi pozwanego;
3. K.. 14 dni lub z wpływem.

11 lutego 2016 roku